

INSPECTIEVERSLAG OVER DE DOORLICHTING

Niveau	SO
Pedagogische eenheid	31583 - 31591 - 122762
Instellingsnummer	31583
Instelling	Kardinaal van Roey-Instituut ASO
directeur	André SCHEERS
adres	Mgr. Donchelei 7 - 2290 VORSELAAR
telefoon	014-50.93.11
fax	014-50.93.08
e-mail	kvri@kvri.be
website/URL	http://www.kvri.be/
Inrichtende macht/Bestuur	117911 - VZW OZCS Zuid-Kempen te VORSELAAR
adres	Mgr. Donchelei 5 - 2290 VORSELAAR
Scholengemeenschap	111377 - SGKSO Vorselaar-Nijlen te VORSELAAR
adres	Mgr. Donchelei 7 - 2290 VORSELAAR
CLB	114769 - Vrij CLB 1 Antwerpen-Middengebied (Vorselaar) te VORSELAAR
adres	Mgr. Donchelei 9 - 2290 VORSELAAR
Tijdstip doorlichting	van 18 januari 2010 tot 21 januari 2010
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Walter Van den Brandt
Teamleden	Dirk Diepers Luc Marrannes Vera Timmers Hubert Van Tendeloo William Vroonen Liesbet Waumans
Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
Externe deskundige(n)	nihil
Datum van bespreking met de instelling	9 februari 2010

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	3
2	RELEVANTE KENMERKEN	4
3	FOCUS VAN DE DOORLICHTING	5
3.1	Leerprestaties in de focus	5
3.2	Procesindicatoren en/of -variabelen in de focus	5
3.3	Outputindicatoren en/of -variabelen in de focus	5
4	KWALITEITSPROFIEL	6
5	RESULTATEN	7
5.1	Leerprestaties	7
5.2	Schoolloopbaan	17
5.3	Outcomes	17
5.4	Tevredenheid	17
6	ASPECTEN VAN DE WERKING	18
6.1	Algemeen	18
6.2	Personeel	18
6.3	Logistiek	18
6.4	Onderwijskundig	18
7	STERKTES EN ZWAKTES	21
7.1	Relevante aspecten waarin de school goed is	21
7.2	Relevante aspecten die de school kan verbeteren	21
7.3	Relevante aspecten die de school moet verbeteren	21
8	ADVIES	22
9	REGELING VOOR HET VERVOLG	23

1 INLEIDING

Van 18 januari 2010 tot 21 januari 2010 bezocht de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap uw instelling. Zij deed dit in het kader van haar decretale opdracht om voor de overheid toezicht uit te oefenen op de kwaliteit en de kwaliteitszorg van onderwijsinstellingen. Zij is daarbij bevoegd voor:

- de controle van het studiepeil;
- de naleving van de onderwijsregelgeving;
- de controle op naleving van de wet op de veiligheid, het welzijn en de hygiëne. Overeenkomstig het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheid van art. 38, § 5 om het toezicht hierop afzonderlijk uit te voeren.

Zij heeft niet de bevoegdheid om individuele personeelsleden te evalueren.

Het toezichtskader dat de inspectie daarvoor gebruikt is het CIPO-model:

- Context: factoren waarop de instelling weinig of geen invloed heeft (bv. inplanting, wetgeving);
- Input: menselijk potentieel, onderwijsaanbod en materiële middelen;
- Proces: de manier waarop de instelling haar doelstellingen nastreeft;
- Output: de mate waarin de instelling haar doelstellingen bereikt.

Tijdens een doorlichting voert de inspectie volgende activiteiten uit: onderzoek en analyse van documenten en gegevens, observaties en gesprekken.

Het onderzoek mondt uit in een verslag. Dat begint met een opsomming van de relevante kenmerken van de instelling. Daarna volgt een overzicht van de kwaliteitsaspecten die onderzocht worden. De selectie daarvan gebeurt op basis van een vooronderzoek. Dan volgt de synthese in een kwaliteitsprofiel. Het volgende hoofdstuk beschrijft de resultaten. De vooraf vastgelegde procesindicatoren worden dan beoordeeld. In een conclusie worden dan sterke punten, werkpunten en dringende actiepunten opgesomd, waarna een advies aan de overheid wordt geformuleerd. Het verslag eindigt met de regeling voor het vervolgtoezicht.

Het doorlichtingsverslag resulteert in één van drie mogelijke adviezen:

- gunstig;
- beperkt gunstig;
- ongunstig.

Een gunstig advies is noodzakelijk, wil de instelling verder erkend worden en/of verder opgenomen worden in de financierings- of subsidiëringsregeling.

Het verslag moet binnen een termijn van 30 kalenderdagen na ontvangst op een personeelsvergadering integraal besproken worden.

Het verslag is openbaar en kan ongeveer drie maanden na de doorlichting geraadpleegd worden op de website van het departement onderwijs op het adres www.ond.vlaanderen.be/doorlichtingsverslagen of op www.schooldoorlichting.be.

Het verslag mag niet gebruikt worden voor publicitaire doeleinden (bijvoorbeeld met het oog op leerlingenwerving).

2 RELEVANTE KENMERKEN

- Recente directiewissel.
- Lokalen nood.
- Breed onderwijsaanbod.

3 FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek heeft de inspectie vakken/studierichtingen en procesindicatoren geselecteerd die in aanmerking komen voor onderzoek tijdens de doorlichting.

3.1 Leerprestaties in de focus

VAKKEN BASISVORMING

Nederlands

Plastische opvoeding

Voltijds secundair onderwijs

Aanbod per graad, onderwijsvorm, studiegebied en studierichting

Tweede graad	ASO	Algemeen secundair onderwijs	Grieks-Latijn
Tweede graad	ASO	Algemeen secundair onderwijs	Humane wetenschappen
Tweede graad	ASO	Algemeen secundair onderwijs	Latijn
Derde graad	ASO	Algemeen secundair onderwijs	Economie-moderne talen
Derde graad	ASO	Algemeen secundair onderwijs	Economie-wiskunde
Derde graad	ASO	Algemeen secundair onderwijs	Grieks-Latijn
Derde graad	ASO	Algemeen secundair onderwijs	Humane wetenschappen
Derde graad	ASO	Algemeen secundair onderwijs	Latijn-moderne talen
Derde graad	ASO	Algemeen secundair onderwijs	Latijn-wetenschappen
Derde graad	ASO	Algemeen secundair onderwijs	Latijn-wiskunde
Derde graad	ASO	Algemeen secundair onderwijs	Moderne talen-wetenschappen
Derde graad	ASO	Algemeen secundair onderwijs	Moderne talen-wiskunde
Derde graad	ASO	Algemeen secundair onderwijs	Wetenschappen-wiskunde
Derde graad	TSO	Chemie	Farmaceutisch-technisch assistent

3.2 Procesindicatoren en/of -variabelen in de focus

Onderwijs

Curriculum

Onderwijsorganisatie

Begeleiding

Leerbegeleiding

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3.3 Outputindicatoren en/of -variabelen in de focus

Output

Outcomes

Vervolgonderwijs

4 KWALITEITSPROFIEL

De pedagogische eenheid waartoe de school behoort¹, kan mooie resultaten voorleggen, ook van de oud-leerlingen in het voortgezet onderwijs. In het ASO en het TSO studeren nagenoeg alle leerlingen verder en hun slaagpercentage ligt er globaal hoger dan de laatst beschikbare Vlaamse gemiddelden. Binnen het secundair onderwijs liggen de slaagcijfers op het niveau van de Vlaamse referentiegegevens en vertonen ze een stijgende trend.

Uit de doorgelichte vakken en studierichtingen blijkt dat de meeste leerplannen goed tot zeer goed gerealiseerd worden. Voor Nederlands in de derde graad van het ASO is dit niet het geval omdat de vakgroep er een andere visie op nahoudt dan het leerplan voorschrijft. Hierdoor toont de evaluatie van het vak onvoldoende aan dat de eindtermen bij de leerlingen bereikt worden. In een aantal vakken wordt de leerplanrealisatie geremd door een gebrek aan vaklokalen, waardoor leermiddelen niet steeds beschikbaar zijn. In afwachting van de realisatie van de nieuwbouw werden daarom drie lokalen van de kelderverdieping in gebruik genomen die echter niet aan alle welzijnsvoorschriften beantwoorden.

De school omringt haar leerlingen met veel zorg, in het bijzonder de leerbedreigden. Voor leer- en ontwikkelingsstoornissen voorziet zij in ondersteunende maatregelen. De aandacht voor instructietaal Nederlands in het talenbeleid is volop in ontwikkeling. Leerlingen met een handicap krijgen een aangepaste begeleiding. Voor een aantal vakken worden systematisch inhaallessen georganiseerd. Het engagement en de betrokkenheid van het personeel zijn groot.

Het onderwijsaanbod is breed en bevat naast de eerste graad op twee vestigingsplaatsen (Vorselaar en Lille), een groot aantal studierichtingen in het ASO en verschillende studierichtingen in de studiegebieden Chemie, Handel, Mode en Personenzorg van het TSO en BSO. Sommige studierichtingen zijn dun bevolkt maar worden niet afgebouwd omdat ze passen in het opvoedingsproject en ze bovendien in de nabije omgeving niet aangeboden worden. Om de samenhang binnen dit onderwijsaanbod en in het bijzonder tussen de drie onderwijsvormen te waarborgen, hebben de directieleden hun taken over de onderwijsvormen heen per graad verdeeld. Verticaal wordt het geheel gecoördineerd door de algemeen directeur die ook instaat voor het algemeen beleid. Deze aanpak resulteert in een gemeenschappelijke visie en structuur voor de gehele pedagogische eenheid en een gelijkgericht beleid voor de verschillende aspecten van de werking. Vak- en werkgroepen worden goed aangestuurd zodat beleidsvoorstellen en -beslissingen alle betrokkenen bereiken. De degelijke leerbegeleiding in de eerste graad, de gelijkgerichte aanpak van de onderzoekscompetentie in het ASO en het gezamenlijk hanteren van sleutelvaardigheden voor het beoordelen van de algemene persoonsvorming, zijn enkele willekeurige voorbeelden die dit aantonen.

De omvang van het geheel maakt evenwel dat de effecten van het beleid op het uitvoeringsniveau niet altijd (voldoende) opgevolgd en/of breed gecommuniceerd worden. Daardoor komen enerzijds een aantal zwakke punten in de schoolwerking onvoldoende aan het licht en blijven anderzijds een aantal waardevolle initiatieven steken bij de vak- of werkgroepleden. Zo blijkt de coördinatie en de organisatie van de stages kwalitatief sterk te verschillen naargelang het studiegebied, is de aandacht voor de vakoverschrijdende eindtermen leren leren in de derde graad tanend, krijgt het evaluatiebeleid een disparate invulling en bereikt de deskundigheid van bepaalde leraren en/of vakgroepen op het vlak van didactiek, leerbegeleiding en evaluatie niet altijd degenen die er nood aan hebben. Voor het beleid liggen hier dus nog heel wat uitdagingen om de onderwijskwaliteit te stroomlijnen en te versterken.

Het bovenstaande houdt niet in dat het beleid geen aandacht zou hebben voor interne kwaliteitszorg. Integendeel, van heel wat aspecten van de schoolwerking alsook van het schoolrendement worden systematisch gegevens verzameld en geanalyseerd die leiden tot bijstellingen.

¹ Kardinaal van Roey-Instituut, Kardinaal van Roey-Instituut AEG en Kardinaal van Roey-Instituut ASO

5 RESULTATEN

5.1 Leerprestaties

Het onderzoek van de leerprestaties levert volgende conclusies op:

Grieks en Latijn in de eerste, tweede en derde graad

Voldoet

Vaststellingen

- De leerplanrealisatie voldoet globaal voor de behandeling van de leerinhouden. De drie leerplancomponenten (taal, lectuur en cultuur) komen voldoende aan bod, maar ze worden, vooral in de eerste graad, grotendeels als aparte leerstofonderdelen behandeld. Er is nood aan een meer geïntegreerde verwerking en een meer functionele benadering van de component taal.
- Tot en met de tweede graad ligt de nadruk vooral op taal, zowel in de lespraktijk als in de evaluatie. Globaal is het taalonderwijs nog onvoldoende geïntegreerd in lectuur. Nieuwe leerstof wordt in een aantal gevallen wel leerlingenactief aangebracht. Een groot gedeelte van de morfologische items wordt evenwel ingeoefend en getoetst buiten zins- en tekstverband. Het inoefenen van het syntactische luik verloopt vaak via losse zinnen, waarbij het grammaticaal determineren de bovenhand krijgt op de betekenis. Vocabularium wordt zeer frequent getoetst, maar te weinig in een functionele context. In de tweede graad blijven het inoefenen en repeteren van grammatica en vocabularium een apart leeronderdeel en worden kansen voor integratie in lectuur onvoldoende benut. Recentelijk werden voor de derde graad lektuurgebonden vocabulariumlijsten opgesteld.
- In de eerste drie leerjaren wordt er globaal voldoende gelezen, zowel voor wat de lesbesteding als de hoeveelheid teksten betreft. Er is overal goede aandacht voor tekstinhoud en –begrip. In de dagelijkse evaluatie krijgt lectuur onvoldoende gewicht. In het tweede leerjaar van de tweede graad neemt lectuur die buiten de leerplancanon valt, aanzienlijk veel lestijd in beslag. Daardoor is het quantum leerplanlectuur enigszins beperkt. De vakgroep omschrijft de gehanteerde lektuurmethode voorzichtig als ‘lineair’, maar ze wordt nog niet geëxpliciteerd en uitgeschreven. Er is binnen de vakgroep wel ernstig gewerkt aan opdrachten en strategieën om de leerlingen actiever bij het leesproces te betrekken. De lees- en vertaalvaardigheid van de leerlingen is uiteenlopend. In een aantal gevallen is er zeer degelijk lesmateriaal, ook digitaal, voor de ondersteuning van het leesproces van de leerlingen uitgewerkt.
- Cultuur krijgt in de lessen en de examens van de eerste drie leerjaren een voldoende gewicht. De behandelde items werden binnen de vakgroep geïnterpreteerd, maar er ontbreekt een leerlijn, o.a. ter voorbereiding van de lectuur van authentieke teksten. Een aantal thema’s wordt zeer traditioneel behandeld en bevraagd, maar daarnaast zijn er ook creatieve opdrachten, degelijk ondersteund met beeldmateriaal. De excursies vullen het cultuuronderwijs zinvol aan. In de derde graad is er goede aandacht voor actualisering en receptie.
- In de derde graad is er op school binnen een werkgroep de voorbije jaren gewerkt aan een visie en strategie voor onderzoekscompetentie, waarbij de vakgroep klassieke talen zich heeft aangesloten. Recentelijk is er, ook voor de tweede graad, een aantal opdrachten uitgewerkt waarin de verschillende fases van de betreffende onderzoeksvaardigheden voldoende worden ontwikkeld. Het blijft hier evenwel belangrijk, vooral in de derde graad, de onderzoeksopdrachten voldoende open te houden.
- De evaluatie van de toetsen en examens verloopt enigszins traditioneel. In de eerste en tweede graad krijgt taal (grammatica en vocabularium) een zwaar gewicht via de frequente dagelijkse toetsen, die voornamelijk kennisgericht zijn. In de herhalingstoetsen en de examens is de bevraging vocabularium genuanceerder, maar grammatica wordt onvoldoende functioneel bevraagd. Lectuur en cultuur komen daar voldoende aan bod. In een aantal gevallen zijn er ook toetsen over niet-behandelde tekst, maar dat gebeurt nog niet systematisch en is nog weinig geïntegreerd in het leesproces van de leerlingen. In alle leerjaren zijn er tijdens de lessen opdrachten voor groepswork of zelfstandig werk, die met vormen van proces- en peerevaluatie worden beoordeeld. Deze opdrachten worden alsnog (ten onrechte) nog weinig verrekend in de rapportcijfers.

Nederlands in de A-stroom van de eerste graad

Voldoet

Vaststellingen

- Het onderzoek naar de leerplanrealisatie is in hoofdzaak gebaseerd op de analyse van de leerlingenevaluatie. Het lerarenteam confronteerde de evaluatievragen, taken en toetsen met de leerplandoelen en de eindtermen. De resultaten van deze reflectie werden tijdens gesprekken nader toegelicht.
- De constructieve en zelfkritische samenwerking binnen de vakgroep zorgt voor een sterke mate van gelijkgerichtheid. Aan de hand van een beurtrol engageert een duo zich weken op voorhand voor een eerste examenontwerp. De bedenkingen en aanvullingen van de collega's worden verwerkt tot een definitieve versie.
- De puntenverdeling van de eerste graad sluit aan bij het gewicht van de verschillende leerplancomponenten.
- Het aanbod aan tekstsoorten is voor de vier vaardigheden vrij gevarieerd. In de evaluatie dient de leerling echter enkel de tekstsoort, de zender, de boodschap en de ontvanger te definiëren. Door het toepassen van de hieraan gekoppelde taalregisters kan men nog een meerwaarde realiseren. Zo kan men een subjectieve tekst objectief leren formuleren, een reclametekst herschrijven als louter informatief, een boodschap aanpassen voor een andere ontvanger, ...
- De basiselementen die leerprocessen onderbouwen - de strategieën en het structureren – komen systematisch aan bod. Dit brengt het leren leren in de praktijk. Het leerboek en de dynamische interne GOK-impuls² helpen hierbij. Strategieën worden geoefend; procedures, concrete stappenplannen met duidelijke structuur en opbouw, opeenvolgende en gefaseerde stappen (OVUR³) - wat, hoe, lukt het of niet? en bijsturen – vullen aan. Vakoverschrijdende projecten in het tweede leerjaar op basis van de OVUR-procedure verrijken de leerprocessen.
- Behoorlijk wat aandacht gaat uit naar genietend lezen, vooral onder de vorm van huislectuur. De verwerking ervan is tekstervarend en creatief. De leerlingen hebben een ruime keuze uit jeugdboeken in de schoolbibliotheek, die ook in de vestigingsplaats Lille up-to-date wordt gehouden. De leerlingen krijgen eveneens de kans om actief deel te nemen aan de Kinder- en Jeugdjury Vlaanderen.
- De Diaaltoetsen brengen de beginsituatie van de leerlingen betreffende tekstbegrip in kaart. Met medewerking van de docenten van de lerarenopleiding wil de vakgroep aan de hand van coöperatief leren de achterstand remediëren. De samenwerking met de hogeschool wordt als verrijkend ervaren voor beide partijen. Het hoekenwerk, contractwerk en begeleid zelfstandig leren van de basisschool dat ook in de lessen van de eerste aan bod komt, wordt best verder uitgebouwd.
- Checklists op basis van het leerboek zijn voorhanden voor wederzijdse evaluatie (peer evaluation) en zelfevaluatie. De meeste leraren ervaren deze evaluatievorm als verrassend positief. De criteria kunnen wellicht nog beter observeerbaar en meer concreet geformuleerd worden en kunnen per leerling over de leerjaren heen progressief opgebouwd worden.

Nederlands in de derde graad ASO

Voldoet niet

Vaststellingen

- Ook in de derde graad werd onderzocht of de evaluatie valide was. Ook hier kreeg iedere leraar de gelegenheid om via zijn evaluatievragen, taken en toetsen aan te tonen dat de leerling de leerplandoelstellingen en de eindtermen gerealiseerd en verworven heeft. Ook al blijkt het enthousiasme en het engagement groot, toch sluit de visie op taalonderwijs in deze graad nauwelijks aan bij het concept van het geïntegreerd competentieleren⁴ zoals het kernachtig geformuleerd en klaar gededd staat in dit meest recente leerplan. In de vakgroep heerst een overwegend collegiale geest. Men werkt er

² GOK: gelijke onderwijskansen.

³ Oriënteren Verkennen Uitvoeren Reflecteren.

⁴ Leerplan Nederlands, Derde graad ASO – KSO – TSO, D/2006/0279/007, Algemene visie, 1. Concept, 1.1. Competentieleren, p.6.

samen, wisselt lesvoorbereidingen uit, maar het niveau van de evaluatie is dermate verschillend dat duidelijk wordt dat iedereen vrijblijvend toch zijn ding doet.

- De afspraak binnen de vakgroep om meer dan de helft van de onderwijstijd te besteden aan literatuur (40 %) en taalbeschouwing (20 %) weerspiegelt zich in parallelle accenten in de evaluatie. Die keuze correspondeert niet met het leerplan dat taalvaardigheid als belangrijkste component⁵ op het absolute minimum van de helft⁶ stelt. Indien men de suggestie van het leerplan volgt om taalbeschouwing en literatuur in de vaardigheden te integreren⁷, moeten die nog een groter gewicht krijgen, dus meer dan 50 % van de punten. Sommige leraren reduceren de evaluatie van de vaardigheden op het examen tot éénmaal per jaar. De mondelinge proef geldt dan nog als enige evaluatie van spreekvaardigheid. Lees- en schrijfvaardigheid komen op het examen niet of slechts als randfenomeen voor.
- Daarenboven stelt zich het probleem dat zowel de evaluatie van taalbeschouwing als die van literatuur, die samen grotendeels het examen opvullen, een foutieve invulling krijgen en niet stroken met de leerplandoelen en de eindtermen. De examenvragen maken duidelijk dat de meeste leraren de taalbeschouwing herleiden tot het opvragen van geziene woordenschat, spelling en grammatica. Het leerplan stelt dat taalbeschouwing⁸ in eerste instantie de vaardigheden ondersteunt en ten tweede dient als reflectie op eigen taalgebruik. Zo moet de leraar bv. bij semantiek of betekenisleer controleren of de leerling de strategieën die betekenis toekennen aan nieuwe woorden, heeft verworven⁹.
- Naast de taalbeschouwing krijgt de artistiek-literaire component een absoluut overwicht. Op het examen worden, weliswaar leraarafhankelijk, hoofdzakelijk vragen gesteld over geziene literatuurfragmenten. Het leerplan stelt nochtans duidelijk dat de evaluatie van literatuur steeds van een tekst moet uitgaan en dat de opgave zich minstens op toepassingsniveau situeert¹⁰. Het informatieve, prescriptieve en argumentatieve genre¹¹ wordt stiefmoederlijk behandeld. Die tekstsoorten en communicatievormen komen leraarafhankelijk en occasioneel aan bod. Een commentaartekst, een paper, een lezersbrief schrijven, argumentatie en debat voeren, het bijhouden van een portfolio met actualiteiten, solliciteren, presenteren, ... komen voor, maar tellen voor het totaal puntenaantal onvoldoende mee.
- Naast het literaire overwicht op het examen wordt als huistaak een leesportfolio opgebouwd dat de moderne literatuur viseert. Deze zinvolle taak krijgt evenwel geen afgesproken waardering in puntengewicht. Bovendien krijgen de leerlingen bij de start van het schooljaar de opdracht en wordt die onvoldoende met stappenplannen¹² onderbouwd, in een logboek opgevolgd en gefaseerd met kortere deadlines.
- Een meer doordachte en volgehouden introductie van strategieën¹³ staat in de derde graad nu met de introductie van de onderzoekscompetentie (OC) extra op het programma. De werkgroep OC beseft dat die strategieën enkel via procesevaluatie in kaart kunnen gebracht worden. Het structurerend niveau¹⁴ bij de vier vaardigheden, dat in essentie leerprocessen onderbouwt, is in deze graad nauwelijks nog in de evaluatie terug te vinden: kernwoorden, alineaverbanden, signaalwoorden, schema's en structuren krijgen er enkel een occasionele invulling.
- Voor de vaardigheden worden ook hier checklists gebruikt voor wederzijdse evaluatie (peer evaluation) en zelfevaluatie. De criteria kunnen wellicht ook in deze graad nog meer concreet geformuleerd worden en kunnen per leerling over de leerjaren heen progressief opgebouwd worden.

⁵ D/2006/0279/007, Algemene visie, 2. Drie componenten, 2.1. Taalvaardigheid, p.7.

⁶ D/2006/0279/007, Leerinhouden, 1.Taalvaardigheid, 1.1.Concept, p.14.

⁷ D/2006/0279/007, Algemene visie, 2. Drie componenten, Opmerking, 'ordewoord integratie', p.8.

⁸ D/2006/0279/007, Algemene visie, 2. Drie componenten, 2.2. Taalbeschouwing, p.8.

⁹ D/2006/0279/007, Leerinhouden, 2. Taalbeschouwing, 2.3. Doelen, 2.3.Specifieke doelen, 2.3.2.2.Semantiek,p.32.

¹⁰ D/2006/0279/007, Leerinhouden, 3. Literatuur, 3.6. Evaluatie, 3.6.1. Principes, p.50.

¹¹ D/2006/0279/007, Leerinhouden, 1.Taalvaardigheid, Tekstsoorten, ET.1, 2 (p.17), ET.7-9 (p.18-19), ET.12-14 (p.21), ET.19-20 (p.23).

¹² D/2006/0279/007, Leerinhouden, 3. Literatuur, 3.5.4.2. Aanpak leesportfolio, p.50.

¹³ D/2006/0279/007, Leerinhouden, 1.Taalvaardigheid, Strategieën, ET.3-5 (p.17-18), ET.10 (p.20), ET.15-17 (p.22), ET.21 (p.23).

¹⁴ D/2006/0279/007, Leerinhouden, 1.Taalvaardigheid, Structurerend niveau, ET.1 (p.17), ET.7-8 (p.19), ET.12 (p.21), ET.19 (p.23).

- Tegenover de tekorten in de derde graad zijn er ook verschillende positieve aanzetten die de bijsturing van de problemen doen vermoeden, ook al dienen er fundamentele bochten genomen. De vele toetsen, huistaken en het eigen geactualiseerde studiemateriaal – weliswaar niet steeds met zinvolle opgaven - getuigen van een sterke werkkraft. De aandacht voor gevarieerde werkvormen, begeleid zelfstandig en zelfs coöperatief leren is op schoolniveau zeker aanwezig. Enkele leraren vermeldde expliciet dat nascholing hen van de meerwaarde van deze werkvormen overtuigde en kijken uit naar de experimenten met coöperatief leren. De werkgroep OC opent hier zeker ook nieuwe perspectieven. Ten slotte is er heel wat ervaring in huis en staat de evaluatiepraktijk dit schooljaar ook nog als schoolwerkpunt in de focus. De sfeer in de vakgroep getuigt van een zekere kritische zelfreflectie en men is luister- en leerbereid. Het engagement om de tekorten recht te zetten, is zeker aanwezig en kan mits coöperatief leren van de vakgroep bijgespijkerd worden.

Plastische opvoeding in de eerste, tweede en derde graad

Voldoet

Vaststellingen

- Het onderzoek met betrekking tot plastische opvoeding werd gevoerd in de volgende structuuronderdelen/studierichtingen: de eerste graad A- en B-stroom, de tweede graad BSO Verzorging-voeding, de derde graad BSO Organisatiehulp en de derde graad TSO Sociale en technische wetenschappen. Het vak werd niet doorgelicht in de studierichtingen waar het in het keuzegedeelte van de lessentabellen is geroosterd.
- Op de leerjaren van de derde graad na ligt het accent binnen het vak bij de uitwerking van opdrachten met een reproductief karakter. In de eerste en de tweede graad komt het aanleren van creatieve vaardigheden leraarafhankelijk onvoldoende expliciet aan bod. Het studierendement kan er nog aanzienlijk toenemen mits de denk- en werkprocessen, de vorming van het plastisch vocabularium, het experimenteren en de artistieke reflex bij de leerlingen sterker worden benadrukt. Het leerproces wordt door sommige teamleden te rigide ingevuld. Niet alle lesgevers durven de relatieve veiligheid van bestaande lessen- en opdrachtenstramien immers te doorbreken. In enkele gevallen worden jaarlijks identieke opdrachten herhaald, met stilstand tot gevolg.
- In de eerste graad worden de vakgebonden eindtermen/ontwikkelingsdoelen binnen de thema's vormgeven, verwoorden en attitudes in aanvaardbare mate gerealiseerd. Binnen de component waarnemen kan de studie van de beeldaspecten (ET 3) echter amper worden aangetoond en komt de eindterm m.b.t. het onderzoek naar de interactie tussen beeld en geluid in de media en mediakunst (ET 4) niet aan bod.
- In de tweede en de derde graad is de introductie van ICT en moderne media in de leerlingenopdrachten een sterk punt. De meeste leraren spannen zich in om de leerstof via boeiende opdrachten aan te reiken; zij slagen er doorgaans beter in om de leerplandoelstellingen en –inhouden met de nodige diepgang te behandelen.
- In de studierichtingen van het TSO en BSO hebben de leraren oog voor de complementariteit van plastische opvoeding met andere vakken van het specifiek gedeelte. Bij de invulling van de 'gasturen' in de studierichting Organisatiehulp blijft de inbreng echter te eenzijdig. Het dekken en decoreren van een feesttafel is zinvol in het kader van de integratie in de beroepsopleiding, maar door te vaak gelijksoortige opdrachten uit te voeren, gaan kansen verloren om de leerstof op een uitdagende en gevarieerde wijze aan te reiken.
- De jaarplannen zijn verzorgd opgemaakt en bevatten voldoende relevante gegevens om het onderwijsproces te ondersteunen. Bij gebrek aan het uitzetten van verticale leerlijnen slaagt het lerarenteam er echter niet in om een samenhangend leerjaar- en graadoverstijgend curriculum op te bouwen. De benadering van de leerdoelen kleurenleer is kenmerkend voor dat gebrek aan coherentie.
- In een aantal lesgroepen, vooral van de B-stroom, wordt plastische opvoeding niet in een aangepast atelier onderwezen en ontbreken adequate leermiddelen. Zeer kleine tafels beperken het werkcomfort van de leerlingen en belemmeren de leerplanrealisatie. In tegenstelling daarmee beschikt de bovenbouw doorgaans wel over een krachtige leeromgeving. Dat neemt echter niet weg dat het atelier op de kelder verdieping van het schoolgebouw niet aan alle welzijnsvoorschriften beantwoordt.
- De vakgroepwerking ondersteunt de gelijkgerichtheid. Tijdens vergadermomenten worden zowel organisatorische als pedagogisch-didactische thema's besproken. De leraren volgen geregeld interne en externe nascholing.

- De leerlingenmappen en de schetsschriften ogen schraal en ongestructureerd. De gevolgde denk- en werkprocessen kunnen er niet in worden herbeleefd en de theoretische leerstof, hoe beperkt ook, wordt slechts sporadisch met ondersteunend materiaal onderbouwd.
- De leerlingenbeoordeling wordt procesmatig opgebouwd en stoelt op een systeem van evaluatiestickers. Vanuit de evaluatie wordt echter niet aantoonbaar naar de leerplandoelen en/of de vakgebonden eindtermen/ontwikkelingsdoelen teruggekoppeld, waardoor zij weinig representatief is voor de leerplanrealisatie. De verhouding tussen de attitudinale en de uitvoerende componenten is, bij gebrek aan een beoordeling van vakspecifieke attitudes, uit balans.

Studierichting Farmaceutisch-technisch assistent

Voldoet

Vaststellingen

- De vaststellingen hebben betrekking op de vakken TV apotheek (farmaceutische plantkunde, farmaceutische technologie, geneesmiddelenleer, parafarmacie, toxicologie, tarificatie en wetgeving), TV toegepaste biologie, TV toegepaste chemie en AV fysica.
- De leerplandoelstellingen worden grondig en leerplangericht gerealiseerd. De school beschikt daartoe over goed uitgeruste vaklokalen waarin alle lessen plaatsvinden.
- De leraren overleggen geregeld met elkaar maar doen dit informeel omdat de studierichting geen eigen vakgroep heeft. Het overleg resulteert in een goede samenhang zowel tussen de natuurwetenschappelijke en apotheekvakken afzonderlijk, als onderling tussen beide vakgebieden. Deze aanpak versterkt de realisatie van de leerplandoelstellingen en het studierichtingsprofiel en is een voorbeeld van goede praktijk. De opleiding tot farmaceutisch-technisch assistent beantwoordt daardoor ruimschoots aan de eisen van het KB van 5 februari 1997¹⁵.
- De geïntegreerde proef (GIP) en de stage zijn aan elkaar gekoppeld zoals het leerplan het vraagt. Ze worden zorgvuldig georganiseerd en opgevolgd door de stagecoördinator, die tevens de stagebegeleider is. Om aan het wettelijk opgelegd aantal stage-uren te voldoen, opteert de school voor een tweeweekse blokstage in het eerste leerjaar en een alternerende stage van een volledige dag gedurende het gehele schooljaar in het laatste leerjaar. De lesuitval wordt zo veel mogelijk ingehaald en heeft geen gevolgen voor de leerplanrealisatie.
- Het onderwijsproces verloopt overwegend sterk gestuurd en leidt daardoor tot een grondige beheersing van de beroepscompetenties. Als voorbereiding op het hoger onderwijs zijn de gehanteerde werkvormen echter minder geschikt omdat ze te weinig gericht zijn op zelfstandig leren. Nochtans studeren (nagenoeg) alle leerlingen verder en is groeien naar zelfstandig leren een van de leerlijnen doorheen de vakoverschrijdende eindtermen leren leren.
- De evaluatie is leerplangericht en vertoont een evenwichtige verhouding tussen kennisreproductie en vaardigheden. Ook attitudes komen aan bod. De examenopgaven zijn van een goed niveau, maar niet alle even betrouwbaar. Enkele vragen laten gissen toe waardoor een goed antwoord geen uitsluitel geeft over het kennen en kunnen van de leerlingen. Deze opgaven beslaan echter slechts een klein gedeelte van de punten zodat ze maar weinig invloed hebben op de validiteit van het geheel. Niettemin dienen dergelijke vragen vermeden te worden.
- De leerlingresultaten zijn heel behoorlijk. De klasgemiddelden variëren van matig tot zeer goed en liggen globaal in de lijn van de andere vakken. Er zijn slechts enkele tekorten op jaarbasis.

Studierichting Humane wetenschappen

Voldoet

Vaststellingen

- De conclusie is gericht op de vakken cultuur- en gedragswetenschappen in de tweede en derde graad. Er is een duidelijke en leerplangerichte visie, die transparant vertaald wordt in plannings-, registratie- en

¹⁵ Koninklijk besluit van 5 februari 1997 betreffende de beroepstitel en de kwalificatievereisten voor de uitoefening van het beroep van farmaceutisch-technisch assistent en houdende vaststelling van de lijst van handelingen waarmee deze laatste door een apotheker kan worden belast (BS 02/07/97).

evaluatiedocumenten. De school kan dan ook duidelijk aantonen dat eindtermen en leerplandoelstellingen in voldoende mate gerealiseerd worden. De resultaten in het vervolgonderwijs (universiteit en hoger onderwijs) wijzen op een degelijk studiepeil met een hogere participatie en betere slaagcijfers t.o.v. de door de school gebruikte referentiecijfers.

- De doelen in verband met de onderzoekscompetentie worden geïntegreerd in cultuur- en gedragswetenschappen en versterken op die manier de curriculumrealisatie. In de tweede graad worden verschillende deelcompetenties getraind aan de hand van opgelegde opdrachten. In de derde graad opteert men voor complexe onderzoeksopdrachten. De vakgroep heeft reeds heel wat ontwikkelingen gerealiseerd om de doelen in verband met methodologisch denken en handelen een kwaliteitsvolle invulling te geven, onder meer door een leerlijn over de leerjaren en graden heen uit te werken. Men kan zich nog verder ontwikkelen door de opdrachtenfiches te verfijnen, eindtermgerelateerde en transparante evaluatiecriteria te ontwikkelen en er te blijven over waken dat de leerlingen in de derde graad steeds doordachte hypothesen of onderzoeksvragen formuleren. Deze meerwaarde zal zich ongetwijfeld weerspiegelen in de kwaliteit van de werkstukken.
- Het organiseren van didactische uitstappen en projecten, het aanbieden van actuele artikelen en boeiend visueel materiaal ondersteunen een levensechte inkleuring van het curriculum. De ICT-integratie door de leraren is er, maar de implementatie op leerlingenniveau is niet overal even sterk. Groeimogelijkheden zijn er nog op het vlak van het gebruik van de digitale leeromgeving en de aandacht voor dwarsverbanden met vakken als esthetica, Nederlands, vreemde talen en godsdienst.
- De leerlingbegeleiding is goed uitgebouwd met voldoende aandacht voor leerlingen die extra zorg nodig hebben. De interactie tussen leerlingen en leraren verloopt spontaan en gedisciplineerd. Waar de keuze voor activerende werkvormen, boeiende oefeningen en doordachte opdrachten gemaakt wordt, krijgen de leerlingen kansen om grondig met de doelen aan de slag te gaan. Aan de hand van gerichte mondelinge feedback worden leerprocessen bijgestuurd. Het invoeren van een begrippenlijst is ondersteunend voor het leerproces. De vakgroep onderneemt specifieke initiatieven voor de opvang van instromers.
- De professionele knowhow van het lerarenteam is groot. De vakgroep getuigt van gelijkgerichtheid en cohesie. De aansturingen door het beleid en een gezonde dosis zelfkritisch vermogen zorgen voor dynamiek en ontwikkeling. Er is regelmatig overleg met vakcollega's uit andere scholen en ondersteuning door de pedagogische begeleiding. De leraren volgende voldoende navorming.
- De materiële ondersteuning van de studierichting is veeleer beperkt. Naast een minimaal uitgerust vaklokaal beschikt men over andere lokalen waar eveneens multimediamogelijkheden ter beschikking zijn. Toch worden er nog verschillende lessen georganiseerd in klaslokalen waar men niet beschikt over de minimale infrastructuur. Dit wordt gedeeltelijk opgelost door occasionele wisseling van lokalen of bezoek aan een computerklas. Opzoekmogelijkheden en gebruik van ICT zijn beperkt, maar de vakgroep beschikt wel over een budget om de meest noodzakelijke aankopen te doen. In de vakbibliotheek zijn de door de leerplannen gevraagde naslagwerken of specifieke tijdschriften niet allemaal aanwezig.
- De evaluatie van eindtermen, leerplangerichte vaardigheden en de onderzoekscompetentie voldoet. Er is een goede verhouding tussen kennis-, inzichts- en toepassingsvragen. De leraren kunnen de betrouwbaarheid en validiteit van de evaluatie verantwoorden. Voldoende verschillende evaluatievormen komen aan bod. Statistische verwerking van gegevens krijgt aandacht. Bij taken en opdrachten worden niet altijd de beoogde effecten vooropgesteld. Tekorten zijn veeleer uitzonderlijk en de cijfers sporen met deze van de andere vakken.

Studierichting Moderealisatie en -presentatie

Voldoet

Vaststellingen

- De leerplandoelstellingen van de vakken mode, presentatietechnieken, interieur en verkoopkunde worden in voldoende mate gerealiseerd.
- Het afwerkingsniveau van de kledingstukken is behoorlijk. Door middel van projecten op schoolniveau (bv. cultuurschok) wordt de creativiteit van de leerlingen gestimuleerd. Het tekenen en opbouwen van patroondelen krijgt nog veel aandacht, hoewel het leerplan enkel "het kunnen gebruiken" vraagt. Door het gebrek aan uitrusting (slechts één uitgeruste computer) verloopt de implementatie van waardevolle initiatieven zoals computertekenen moeizaam.

- De leerplanrealisatie van het vak presentatietechnieken voldoet. De leerlingen krijgen voldoende kansen om presentatie- en etaleertechnieken aan te leren en toe te passen tijdens talrijke oefenmomenten binnen en buiten de school (bv. de wereldwinkel).
- Tijdens de lessen interieur worden de verschillende aspecten zoals kleurencombinatie, vormgeving, keuze van materialen en benodigdheden thematisch aangeboden. De werkstukken zijn zorgvuldig gekozen en bieden voldoende variatie om de aangeleerde vaardigheden kwaliteitsvol toe te passen.
- De leerplandoelstellingen in verkoopkunde worden behoorlijk gerealiseerd. De leerlingen krijgen talrijke kansen om verkoopsgesprekken en commerciële vaardigheden aan te leren en in te oefenen.
- Het leerklimaat is niet optimaal. Het lesverloop wordt vaak verstoord door het gelijktijdig gebruik van het vaklokaal (atelier) door twee tot drie klassengroepen. Uit de lokaalbezetting blijkt dat één atelier ontoereikend is voor de opleiding. De uitrusting voldoet. De vaklokalen voor verkoopkunde en presentatietechnieken zijn goed uitgerust.
- Een gedreven lerarenteam toont een sterk engagement tijdens informele en formele vakgroepvergaderingen. De leraren zijn vakbekwaam en volgen regelmatig nascholing. De vakgroep ontwikkelde leerlijnen die echter nog niet geïmplementeerd werden.
- In mode en interieur wordt het leerproces ondersteund door goed gestructureerde werkdocumenten (bundel per werkstuk) met een overzichtelijke lay-out. De werkdocumenten (bv. verscheidene fiches en afwerkingsvolgorde) worden door alle leraren in alle leerjaren aangewend en bieden een goede ondersteuning van het leerproces. In mode tracht men via weekoverzichten met persoonlijke taken, het zelfstandig werk bij de leerlingen te ondersteunen en te stimuleren. De inhoud van de cursus verkoop voldoet, maar mist structuur. Positief is echter het gebruik van actuele vak- en krantenartikels om de realiteitswaarde van de leerstof te verhogen.
- De evaluatieafspraken betreffende proces- en productevaluatie (80/20) op schoolniveau worden toegepast in de beoordelingsfiches. Momenteel is de beoordeling van het proces nog gebaseerd op een versnipperde productevaluatie. De vakgebonden attitudes worden nog niet beoordeeld. De leerlingen worden na elk werkstuk en via duidelijk omschreven kwaliteitseisen aangezet tot zelfevaluatie. Een omslachtige bevraging van het proces stimuleert de leerlingen tot zelfreflectie.

Studierichting Moderealisatie en -verkoop

Voldoet

Vaststellingen

- De leerplandoelstellingen van de vakken etalage, moderealisatie, modetekenen, retouches, stages verkoopkunde, verkoopkunde en artikelenkennis worden in voldoende mate gerealiseerd.
- Een ruim aantal goed opgebouwde etalageopdrachten, oefenmomenten (bv. de aankleding van de inkomhal) en projecten (bv. de rode loper) staan garant voor een degelijke leerplanrealisatie.
- Tijdens de lessen moderealisatie worden de leerlingen voldoende uitgedaagd door zorgvuldig gekozen kledingstukken. De kwaliteit en de moeilijkheidsgraad van de gerealiseerde werkstukken is behoorlijk. Om de leerlingen zo goed mogelijk voor te bereiden op de arbeidsmarkt wordt in samenwerking met de VDAB¹⁶ de opleiding 'Modelstikken' georganiseerd.
- In modetekenen wordt de creativiteit van de leerlingen ontwikkeld. Uitdagende opdrachten worden uitgewerkt (bv. schetsen, collages, presentaties en ideeënboarden). Talrijke modedetails worden weergegeven in verschillende tekentechnieken.
- In de lessen retouches wordt een ruim aantal retouchetechnieken behandeld. In deelstukstudies worden de afwerkingstechnieken aangeleerd en via simulatieoefeningen worden de leerlingen voorbereid om klantenretouches kwaliteitsvol uit te voeren. De opstart van een retouchewinkel wordt voorbereid.
- De leerplandoelen van verkoopkunde en artikelenkennis worden in voldoende mate gerealiseerd. Verkoopsgesprekken worden regelmatig ingeoefend en besproken. Het project werkplekleren wordt grondig voorbereid en draagt bij tot de praktische invulling van de opleiding.
- In stage verkoopkunde worden de algemene stageactiviteitenlijsten nog onvoldoende afgestemd op de leerplandoelen en nog niet gezamenlijk opgesteld door de stagementor en de stagebegeleider. Deze lijst dient tevens rekening te houden met de genoten schoolse opleiding en de fysieke en psychische

¹⁶ Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling.

maturiteit van de leerling (omzendbrief SO/2002/09). Uit de evaluatie van de stage kan het bereiken van de doelstellingen niet altijd afgeleid worden.

- Het leerklimaat is niet optimaal. Het lesverloop in moderealisatie en interieur wordt vaak verstoord door het gelijktijdig gebruik van het vaklokaal (atelier) door twee tot drie klassengroepen. Uit de lokaalbezetting blijkt dat één atelier ontoereikend is voor de opleiding. De uitrusting voldoet. De vaklokalen voor etalage, modetekenen, verkoopkunde en artikelenkennis zijn goed uitgerust.
- Over het algemeen wordt het leerproces goed ondersteund door degelijk cursusmateriaal. De werkdocumenten in moderealisatie (bv. verscheidene fiches en afwerkingsvolgorde) zijn goed gestructureerd (bundel per werkstuk) met een overzichtelijke lay-out en worden door alle leraren in alle leerjaren aangewend. De cursus retouche is goed samengesteld en verzamelt stappenplannen, klantenfiches en afwerkingsvolgordes. De cursus verkoopkunde en artikelenkennis bestaat uit verschillende gedateerde en geactualiseerde onderdelen, maar mist nog samenhang en structuur.
- Een gedreven lerarenteam toont een sterk engagement tijdens informele en formele vakgroepvergaderingen (drie per schooljaar). De leraren zijn vakbekwaam en volgen regelmatig nascholing. De vakgroep ontwikkelde leerlijnen die echter nog niet geïmplementeerd werden.
- De evaluatie is voldoende afgestemd op de leerplandoelen. De evaluatiefiche in etalage registreert de leervorderingen van de leerlingen met de beoordeling van de verschillende aspecten, een systematische zelfevaluatie en stimulerende opmerkingen en tips. De evaluatieafspraken betreffende proces- en productevaluatie (80/20) op schoolniveau worden toegepast in de beoordelingsfiches. Momenteel is de beoordeling van het proces nog gebaseerd op een versnipperde productevaluatie. De vakgebonden attitudes worden nog niet of onvoldoende beoordeeld. De leerlingen worden na elke werkstuk en via duidelijk omschreven kwaliteitseisen aangezet tot zelfevaluatie.
- De GIP bestaat uit een ruime reeks opdrachten voor verschillende vakken die in een betrekkelijk korte periode uitgewerkt dienen te worden. Een aantal opdrachten verdienen een kritische toetsing aan het opleidingsprofiel. Ook hier is de beoordeling van proces- en productevaluatie onvoldoende transparant en wordt 60 % van de totale beoordeling toegekend aan stage.

Studierichting Mode-verkoop

Voldoet

Vaststellingen

- De leerplandoelstellingen van de vakken commerciële vorming/visual merchandising, moderealisatie/retouche en stages kleding-verkoop/retouche worden in voldoende mate gerealiseerd.
- In de lessen commerciële vorming/visual merchandising worden de taken van de winkelverantwoordelijke voldoende aangeleerd en ingeoeft. De leerinhouden worden echter vooral theoretisch benaderd. De start van een retouchewinkel biedt echter perspectieven tot het praktisch invullen van de doeactiviteiten.
- In de lessen moderealisatie en retouche krijgen de leerlingen de kans om zich verder zelfstandig te bekwamen. Dit komt tot uiting in een aantal kwaliteitsvol afgewerkte kledingstukken. Om de leerlingen zo goed mogelijk voor te bereiden op de arbeidsmarkt wordt in samenwerking met de VDAB de opleiding 'Modelstikken' georganiseerd.
- De stages kleding-verkoop/retouches worden georganiseerd in blok (twee periodes van een week) en alternerend (vier lestijden/week). De vaststellingen betreffende de stages zijn ook hier van toepassing (zie studierichtingsverslag Moderealisatie en –verkoop). De samenstelling (met Organisatie-assistentie) hypothekeert een soepele organisatie van de stages. De school laat zo nog kansen liggen om de leerlingen maximaal kennis te laten maken met verschillende bedrijfsculturen en stageactiviteiten.
- Het leerklimaat is niet optimaal. Het lesverloop in moderealisatie en interieur wordt vaak verstoord door het gelijktijdig gebruik van het vaklokaal (atelier) door twee tot drie klassengroepen. Uit de lokaalbezetting blijkt dat één atelier ontoereikend is voor de opleiding. De uitrusting voldoet. De vaklokalen voor etalage, modetekenen, verkoopkunde en artikelenkennis zijn goed uitgerust.
- Het leerproces wordt goed ondersteund door degelijk uitgewerkt cursusmateriaal. De werkdocumenten in moderealisatie/retouche zijn goed gestructureerd.
- Een gedreven lerarenteam toont een sterk engagement tijdens informele en formele vakgroepvergaderingen (drie per schooljaar). De leraren zijn vakbekwaam en volgen regelmatig nascholing. De vakgroep ontwikkelde leerlijnen die echter nog niet geïmplementeerd werden.

- De evaluatieafspraken betreffende proces- en productevaluatie (80/20) op schoolniveau worden toegepast in de beoordelingsfiches. Momenteel is de beoordeling van het proces nog gebaseerd op een versnipperde productevaluatie. De vakgebonden attitudes worden nog niet of onvoldoende beoordeeld. De leerlingen worden na elke werkstuk aangezet tot zelfevaluatie.
- De GIP bestaat uit een ruime reeks opdrachten voor verschillende vakken die in een betrekkelijk korte periode uitgewerkt dienen te worden. Een aantal opdrachten verdienen een kritische toetsing aan het opleidingsprofiel. Ook hier is de beoordeling van proces- en productevaluatie onvoldoende transparant en wordt 60 % van de totale beoordeling toegekend aan stage.

Studierichtingen Organisatiehulp en Organisatie-assistentie

Voldoet

Vaststellingen

- Een groot aantal leerplandoelstellingen van de verscheidene vakonderdelen wordt gerealiseerd. Hoewel de leraren zich ernstig inzetten en diverse mogelijkheden aangrijpen om het leerplan onder de meest gunstige omstandigheden te realiseren, zijn er momenteel enkele factoren die de leerplanrealisatie hinderen. Enerzijds is er onvoldoende continuïteit in de opdrachtverdeling door de wisselingen in de organisatie van het curriculum. Anderzijds bevat het gebruikte leerplan¹⁷ een aantal doelstellingen en inhouden waarvan de actualiteitswaarde achterhaald is. Doordat de concrete uitwerking van het leerplan nog te traditioneel is, zijn de mogelijkheden om in te spelen op de noden van de hedendaagse maatschappij wat beperkt. Wel hechten leraren aandacht aan vakspecifieke attitudes.
- Het vak 'participatie aan de arbeidswereld', dat ondermeer ook de doelstellingen en inhouden omvat m.b.t. het getuigschrift over de basiskennis van het bedrijfsbeheer, voldoet niet meer aan de voorwaarden en competenties zoals omschreven in de betreffende omzendbrief¹⁸. De samenstelling met de leerlingen van het studiegebied Mode heeft momenteel een remmende werking op de leerplanrealisatie. Door de hoger gemelde problematiek is de school momenteel bij het uitreiken van het getuigschrift over de basiskennis van het bedrijfsbeheer in overtreding met de vigerende regelgeving¹⁹. Daar dit een probleem is dat onder de bevoegdheid valt van de leerplanontwerpers, heeft dit geen gevolgen voor het advies van de school.
- De school wacht voor de uitbouw van haar infrastructuur op een overheidsbeslissing. Momenteel wordt een deel van de lessen technische dienst georganiseerd in lokalen die niet geschikt zijn voor onderwijs en waarvan de evacuatiemogelijkheden beperkt zijn. Door het gebrek aan specifieke vaklokalen en de beperkte beschikbaarheid van de minimale materiële uitrusting staat de praktijk wat onder druk. In de didactische keukens is permanent aandacht voor de HACCP²⁰-reglementering.
- De vakgroep heeft een visie op de organisatie van de stages en is voortdurend op zoek naar stageplaatsen die een meerwaarde aan de opleiding kunnen geven en perspectieven bieden op een latere tewerkstelling. Administratief zijn de stages – op een uitzondering na – in orde. Voor een optimale invulling van de stageactiviteitenlijst vanuit de leerplandoelstellingen is men nog wat zoekende. De organisatie van de stagebegeleiding is goed. De vakgroep is er nog niet in geslaagd de diverse stageactiviteiten te inventariseren met het oog op het realiseren van het leerplancurriculum voor de individuele leerling.
- De huidige evaluatie van de praktische en de theoretische componenten van het leerplan neemt veeleer de vorm van gespreide evaluatie aan. Voor de praktische vakken zijn er formats ontwikkeld. De gebruikte taxonomie voor de theoretische component is nog niet altijd gericht op het meten van leerplangerichte vaardigheden en doelstellingen. Zo is de evaluatie van de theorie soms nog erg traditioneel en stereotiep opgevat en vaak gebaseerd op een beperkte vragenlijst met toetsen die gericht zijn op kennis en reproductie. Er komen weinig verschillende evaluatievormen aan bod. Tekorten zijn veeleer uitzonderlijk en de cijfers sporen met deze van de andere vakken binnen de studierichting. De

¹⁷ Leerplan Organisatiehulp BSO, D/1998/0279/029A september 1998.

¹⁸ SO/2008/01 betreffende Bedrijfsbeheer in het secundair onderwijs.

¹⁹ KB van 07 juni 2007 tot wijziging van het KB van 21 oktober 1998 tot uitvoering van de federale programmawet van 10 februari 1998 tot bevordering van het zelfstandig ondernemerschap, (BS 24/07/07).

²⁰ HACCP = Hazard Analysis of Critical Control Points

leerlingenevaluaties worden nauwelijks benut voor interne reflectie en analyse. Er worden ook geen conclusies uit getrokken voor mogelijke bijstellingen van het onderwijsproces.

- Er is een goede informele vakgroepwerking. Er is aandacht voor het welbevinden en de succesbeleving van de leerlingen.
- De school verzamelt gegevens over de tewerkstelling van haar afgestudeerden. De gegevens zijn te beperkt om gebruikt te kunnen worden voor reflectie en analyse, of voor bijstellingen van het leerproces.

Studierichtingen Verzorging, Kinderzorg en Thuis- en bejaardenzorg

Voldoet

Vaststellingen

- De meeste leerplandoelstellingen van de praktische en theoretische vakken in de studierichtingen Verzorging, Kinderzorg en Thuis- en bejaardenzorg worden in voldoende mate gerealiseerd.
- De invulling van het curriculum is deels gebaseerd op traditie. De vakgroep wordt geconfronteerd met wisselingen in de attributies en verschuivingen van de leerlingenpopulatie. De vakgroep is er nog niet toe gekomen om concrete leerlijnen uit te werken rond enerzijds kinderzorg en anderzijds ouderenzorg. De vakgroep is nog zoekende naar een optimale verdeling van de attributies. De samenstelling van de leerlingen van de specialisatiejaren Kinderzorg en Thuis- en bejaardenzorg voor expressie en participatie met telkens verscheidene competenties en met andere leerplaninhouden, remt de leerplanrealisatie.
- Aan de minimale materiële leerplanvereisten wordt quasi voldaan, hoewel voor Kinderzorg de uitrusting nog kan verbeteren. De aanvoer van verse verwerkingsproducten voor de component voeding verloopt vlot. De bewaring ervan is conform de HACCP-reglementering.
- De theoretische component wordt frequent geëvalueerd met toetsen en met deelproeven aan het eind van de rapportperiode. Bij deze deelproeven wordt ook aandacht besteed aan de beheersing van vakterminologie en specifieke vaardigheden.
- In alle leerjaren worden blokstages georganiseerd. De stageovereenkomsten zijn conform de regelgeving opgesteld. Positief is het geroosterd overlegmoment voor de besprekingen van de stages. Voor een optimale invulling van de stageactiviteitenlijst vanuit de leerplandoelstellingen en de competenties is men nog wat zoekende. De inventarisatie van stageplaatsen en -activiteiten wordt doorheen het curriculum opgevolgd.
- Voor de GIP beschikken de leerlingen over een uitgewerkte opdrachtenmap met gedetailleerde instructies voor specifieke opdrachten, taken en timing. Het verloop van de GIP wordt genoteerd in een logboek. Bij de evaluatie van de GIP wordt buiten specifieke verzorgingsgerichte opdrachten ook aandacht besteed aan specifieke vakattitudes, zowel op proces- als op productniveau.
- Er is een goede informele vakgroepwerking. De formele vakwerking resulteerde in het uitwerken van specifieke woordenlijsten. De vakgroep waakt ook over het welbevinden van de leerlingen.
- De school verzamelt gegevens over de tewerkstelling van haar afgestudeerden. De gegevens zijn te beperkt om gebruikt te kunnen worden voor reflectie en analyse, of voor bijstellingen van het leerproces.

5.2 Schoolloopbaan

5.3 Outcomes

5.3.1 Vervolgonderwijs

De doorstroming naar en de resultaten in het hoger onderwijs zijn goed.

Vaststellingen

- De school verzamelt gegevens over de resultaten van haar oud-leerlingen in het vervolgonderwijs. Ze kan rekenen op een respons van ruim 80 % in het TSO en bijna 90 % in het ASO. Van deze leerlingen studeert nagenoeg iedereen verder.
- De gegevens worden geanalyseerd en afgezet tegen de laatst beschikbare Vlaamse gemiddelden uit de databank tertiair onderwijs van het ministerie. Omwille van de representativiteit werkt men met clusters van minimum drie schooljaren.
- Uit de analyses blijkt dat de school zowel voor de afgestudeerden uit het ASO als die uit het TSO globaal beter scoort dan de referentiecijfers. Op het niveau van de studierichting ligt alleen Sociale en Technische wetenschappen onder het gemiddelde van het betreffende studiegebied. In afwachting van het nieuwe leerplan dat in deze studierichting in de derde graad in voege treedt, heeft de school haar leerbegeleiding voor deze leerlingen bijgestuurd.
- Het groot aantal leerlingen dat na het secundair onderwijs verder studeert en de goede resultaten in het vervolgonderwijs tonen aan dat de leer- en studiekeuzebegeleiding alsook het beleid dat daarvoor gevoerd wordt, effect hebben.

5.4 Tevredenheid

6 ASPECTEN VAN DE WERKING

6.1 Algemeen

6.2 Personeel

6.3 Logistiek

6.4 Onderwijskundig

6.4.1 Curriculum

De vaststellingen over de uitvoering van de processen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- de ondersteuning van het onderwijs- en leerproces;
- het operationaliseren van een gedragen visie.

6.4.1.1 Onderwijsaanbod

6.4.1.2 Onderwijsorganisatie

Vaststellingen

- De school wordt geleid door een dynamisch directieteam met duidelijke schooloverschrijdende taakomschrijvingen. Het beleid wordt ondersteund door een middenkader met een technisch adviseur-coördinator en een aantal coördinatoren voor de eerste vier leerjaren, het BSO en de derde graad van het ASO en het TSO.
- De onderwijsorganisatie is niet in alle studierichtingen optimaal. Enerzijds kampt de school met een tekort aan lokalen door het uitblijven van overheidsbeslissingen voor de uitbouw van de infrastructuur. Hierdoor moet een aantal lessen in lokalen van de kelderverdieping plaatsvinden die niet geschikt zijn voor onderwijs. Anderzijds worden de lesuren van een aantal vakken nog te veel over de week versnipperd waardoor de koppeling en de onderlinge integratie van theorie en praktijk niet optimaal verlopen. Deze versnippering heeft ook gevolgen voor de organisatie van sommige leerlingenstages, die daardoor een innoverende dynamiek missen. In de dunbevolkte studierichtingen is dit ook het gevolg van de samenstellingen.
- Niet alle lokalen zijn voldoende voorzien van de vereiste materiële uitrusting. De schoolleiding neemt wel initiatieven. Zo wordt momenteel de uitbouw van ICT in klaslokalen beleidsmatig aangestuurd.
- De implementatie van innoverende onderwijsinitiatieven (zoals integrale opdrachten) wordt structureel en stapsgewijs aangepakt. Het stimuleren van overleg met vakcollega's van andere scholen en externen bevordert de onderwijsdynamiek en zet leraren aan tot nascholing. De professionele knowhow is in de meeste vakgroepen dan ook vrij hoog. Mede dankzij de inzet van het schoolteam levert dit mooie resultaten op. Het multiplicatoreffect is echter nog te veel vakgroep- of leraargebonden. Deels is dit te wijten aan het feit dat de effecten van zulke initiatieven niet altijd opgevolgd worden.

6.4.2 Begeleiding

De vaststellingen over de uitvoering van de processen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- de ondersteuning van het onderwijs- en leerproces;
- het vooropstellen en bewaken van effecten;

- de integratie van onderwijsontwikkeling en -innovatie;
- het operationaliseren van een gedragen visie;
- het gebruik van interne gegevens voor evaluatie en bijsturing.

6.4.2.1 Afstemming andere partners

6.4.2.2 Leerbegeleiding

Vaststellingen

- De school heeft een visie op leerzorg uitgeschreven die geoperationaliseerd wordt aan de hand van concrete doelstellingen en actiepunten op leraren- en leerlingenniveau. De organisatie van de leerbegeleiding is nauw gerelateerd aan de GOK-werking.
- Op schoolniveau resulteert dat o.a. in leer- en studietips, vakoverstijgende samenwerking, feedback na evaluatiemomenten en richtlijnen betreffende remediëring. Het instrumentarium, de afspraken en de methodieken worden via diverse kanalen naar de betrokkenen doorgespeeld. Het beleid ziet er ook op toe dat de deskundigheid van het korps groeit via externe en interne nascholing.
- Leraar- en vakgroepgebonden worden – al dan niet ad hoc – eveneens initiatieven en instrumenten ontwikkeld om o.a. de studiehouding van de leerlingen, de kwaliteit van de examens en het klasklimaat in kaart te brengen. Dat toont aan dat een aantal leraren bereid is om het eigen onderwijskundig functioneren in vraag te stellen en bij te sturen.
- De klassenraden vervullen een spilfunctie m.b.t. de detectie van studieproblemen. De remediërvorststellen en hun implementatie worden er genotuleerd. Op die manier voorzien de klassenraden in enkele randvoorwaarden om na te gaan welke effecten met de leerbegeleiding worden bereikt. Met het oog op een adequatere verwerking van alle verzamelde gegevens wil de school een digitaal leerlingenvolgsysteem invoeren.
- In de eerste graad is leren leren sterker verankerd dan in de tweede en de derde graad. In de eerste graad krijgen de leerlingen tijdens de lessen leefsleutels en in huiswerkklassen tips aangaande hun studiemethode en –organisatie. Voor Frans, Nederlands en wiskunde zijn er structureel ingebedde bijwerkmomenten voorzien. In de overige graden en leerjaren worden vanuit het lesurenpakket geen inhaallessen georganiseerd en berust het initiatief om tekorten bij te sturen bij het verantwoordelijkheidsbesef van de individuele leraren. Voor de tweede graad is een eigen bundel leren leren ontwikkeld en de leerlingen kunnen er op vrijwillige basis of na doorverwijzing deelnemen aan infosessies leren leren.
- Voor jongeren met leer- en/of gedragsproblematiek worden specifieke preventieve en curatieve maatregelen en aanbevelingen uitgewerkt voor de betrokken leraren.
- Op schoolniveau worden gegevens verzameld en geanalyseerd om tot doelgerichte bijsturingen van de leerbegeleiding te komen. Indien de resultaten van de leerlingen van een specifieke studierichting in het vervolgonderwijs ondermaats zijn, wordt de studiebegeleiding er bijvoorbeeld onderzocht en bijgestuurd. Het bereikte resultaat van initiatieven of maatregelen genomen op leraren- en vakgroepe niveau wordt evenwel nog niet systematisch opgevolgd.

6.4.3 Evaluatie

De vaststellingen over de uitvoering van de processen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- de ondersteuning van het onderwijs- en leerproces;
- het vooropstellen en bewaken van effecten;
- het gebruik van interne gegevens voor evaluatie en bijsturing;
- het gebruik van externe gegevens voor evaluatie en bijsturing.

6.4.3.1 Evaluatiepraktijk

Vaststellingen

- De school heeft het evaluatiebeleid de voorbije schooljaren als werkpunt opgenomen. Er werd een werkgroep evaluatie opgestart die innovatie in de evaluatie wil stimuleren en de bestaande initiatieven voor andere vormen van evaluatie op elkaar wil afstemmen. Er is hiervoor een voorlopige en nog zeer algemene visietekst opgesteld.
- Globaal genomen is de evaluatie in de toetsen en de examens van een aantal doorgelichte vakken nog overwegend kennis- en productgericht. Waar er andere vormen van evaluatie ingang vinden, twijfelt men nog aan de validiteit ervan en durft men de traditionele evaluatie nog niet of te weinig loslaten.
- In de eerste graad, en meer bepaald in de meeste basisopties van de A-stroom, is men recentelijk overgegaan tot gespreide evaluatie voor een aantal vakken om het aantal evaluatiedagen terug te dringen en de examenreeksen voor de leerlingen te verlichten. De evaluatie ervan blijkt zowel voor de betrokken vakgroepen als voor de leerlingen overwegend positief. Er is binnen de verschillende vakgroepen evenwel nog geen gelijkgerichtheid in de gewichten van de getoetste elementen.
- In de eerste graad A en in de tweede en derde graad ASO zijn er een aantal projecten of evaluatieonderdelen waarin elementen van proces- en peerevaluatie aan bod komen. In heel wat vakken is het ingeburgerd dat leerlingen hun examen- en toetsresultaten zelf evalueren. Ook hier is er nood aan een meer gelijkgerichte afstemming van de verschillende formats. Verder is er overleg nodig over het gewicht van deze evaluatievormen in het totaalresultaat.
- De school ontwikkelde een specifieke visie op evaluatie in de B-stroom en het TSO en BSO. De meeste vakken worden permanent geëvalueerd en voor enkele vakken worden examens georganiseerd. Proces- en productevaluatie werden vaag omschreven en de verhouding tussen proces- en productevaluatie (80/20) werd bepaald. Uit de evaluatiepraktijk blijkt echter dat de leraren het moeilijk hebben om deze richtlijn te interpreteren. Momenteel is het beoordelingscijfer voor procesevaluatie vooral gebaseerd op een gespreide productevaluatie. Vakgebonden attitudes worden sporadisch geëvalueerd. Om de evolutie in de algemene persoonsvorming op te volgen worden er sleutelvaardigheden beoordeeld. De kenmerken van een zevental sleutelvaardigheden werden omschreven en tijdens de klassenraden tracht men in consensus het bereikte niveau te bepalen (goed, voldoende, onvoldoende). Op het rapport wordt een onvoldoende steeds voorzien van toelichting en remediërvorststellen.
- Voor leerlingen met leerstoornissen worden geïndividualiseerde afspraken voor het verloop van de evaluatie en correctie gemaakt.
- Er zijn deliberatiecriteria opgesteld die systematisch worden gehanteerd.
- Globaal spoort de attestering met de Vlaamse referentiegegevens. De school volgt de attestering van haar leerlingen op lange termijn op. De voorbije 20 jaar is het aantal A-attesten gestegen en het aantal B-attesten gedaald. De school streeft ernaar om in de eerste en tweede graad een C-attest te vermijden. In de derde graad fluctueert het aantal C-attesten over de voorbije jaren een beetje. Het aantal uitgestelde beslissingen in ASO en TSO blijft relatief beperkt, maar de visie van de school hierop als een tweede kans op een A-attest strookt niet met de regelgeving ter zake.
- Leerlingen met onvoldoendes die met een waarschuwing het volgende schooljaar starten, worden systematisch opgevolgd. Op het rapport is er een duidelijke communicatie over de leervorderingen. De school hanteert ook een vakantietaak met proef als een middel om leerachterstand weg te werken. Een groot deel van de leerlingen, ongeveer 40 %, slaagt evenwel niet voor deze proef.

Inbreuken tegen de regelgeving

- De visie van de school m.b.t. het uitstellen van beslissingen die strijdig is met de regelgeving²¹.

²¹ Omzenbrief SO 64, punt 8.1.2.

7 STERKTES EN ZWAKTES

7.1 Relevante aspecten waarin de school goed is

- Het algemeen beleid van de school.
- De leerplanrealisatie voor de meeste vakken.
- De leerbegeleiding.
- De leerlingbetrokken werkvormen.
- De leerlingenresultaten in het voortgezet onderwijs.
- De betrokkenheid en het engagement van de leraren.
- De interne kwaliteitszorg.

7.2 Relevante aspecten die de school kan verbeteren

- Het gebrek aan vaklokalen voor een aantal vakken en studierichtingen en de beperkte beschikbaarheid van leermiddelen die daarvan het gevolg is.
- De coördinatie van het stagebeleid op schoolniveau.
- De implementatie van het evaluatiebeleid.
- De toepassing van de regelgeving m.b.t. de uitgestelde beslissingen.
- Het verzamelen van gegevens over de tewerkstelling van de oud-leerlingen.

7.3 Relevante aspecten die de school moet verbeteren

Leerplanrealisatie

- De leerplangerichte realisatie van het leerplan Nederlands in de derde graad van het ASO.

8 ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning en subsidiëring **GUNSTIG BEPERKT IN DE TIJD**.

De hieronder aangekruiste leerprestaties scoren geheel of gedeeltelijk onvoldoende en hebben tot dit advies geleid:

Voltijds secundair onderwijs

Aanbod per graad, onderwijsvorm, studiegebied en studierichting				DL-f	Voldoet niet	
					Basis-vorming	Keuze/Specifiek gedeelte
Tweede graad	ASO	Algemeen secundair onderwijs	Grieks-Latijn	J		
Tweede graad	ASO	Algemeen secundair onderwijs	Humane wetenschappen	J		
Tweede graad	ASO	Algemeen secundair onderwijs	Latijn	J		
Derde graad	ASO	Algemeen secundair onderwijs	Economie-moderne talen	J	X	
Derde graad	ASO	Algemeen secundair onderwijs	Economie-wiskunde	J	X	
Derde graad	ASO	Algemeen secundair onderwijs	Grieks-Latijn	J	X	
Derde graad	ASO	Algemeen secundair onderwijs	Humane wetenschappen	J	X	
Derde graad	ASO	Algemeen secundair onderwijs	Latijn-moderne talen	J	X	
Derde graad	ASO	Algemeen secundair onderwijs	Latijn-wetenschappen	J	X	
Derde graad	ASO	Algemeen secundair onderwijs	Latijn-wiskunde	J	X	
Derde graad	ASO	Algemeen secundair onderwijs	Moderne talen-wetenschappen	J	X	
Derde graad	ASO	Algemeen secundair onderwijs	Moderne talen-wiskunde	J	X	
Derde graad	ASO	Algemeen secundair onderwijs	Wetenschappen-wiskunde	J	X	
Derde graad	TSO	Chemie	Farmaceutisch-technisch assistent	J		

9 REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet vanaf **1 september 2012** kunnen aantonen dat alle tekorten werden weggewerkt.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Walter Van den Brandt

Datum van verzending aan de directie en de inrichtende macht:

Voor kennisname

De directie/ de inrichtende macht

André Scheers